

Orimattilan kaupunki

Viite: Lausuntopyyntö 11.2.2025

Asia: Orimattilan kaupungin rakennusjärjestys, ehdotus

Orimattilan kaupunki on käynnistänyt rakennusjärjestyksen uudistamisen. Tavoitteena on päivittää rakennusjärjestys vastaamaan 1.1.2025 voimaan tullutta uutta rakentamislakia (751/2023). Valmisteluvaiheen lausuntopyyntö (OAS/luonnos) ei tavoittanut alueellista vastuumuseota.

Lahten museot/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu rakennusjärjestysehdotuksesta pyydettyä seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Rakennusjärjestykseen tulee sisällyttää alakohta *Muinaisjäännökset* luvun *Rakentaminen erityisalueilla*, kohdan 23§ *Arvokkaat ja suojellut ympäristöt* ja kohteet alle. Tämä syystä, että hyvin usein ihmisillä ei ole tietoa muinaisjäännöksistä, mitä niillä tarkoitetaan ja mitä niiden suojele tarkoittaa. Varsin yleinen harhakäsitys on myös se, että muinaisjäännös on lainsuojaama vasta kun museoviranomainen on todennut sen sellaiseksi (eli kun jättää kertomatta löydöstään, ei lainsäädäntö päde). Kohdassa *Muinaisjäännökset* on tuotava esiin seuraavat asiat:

Kiinteät muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain rauhoittamia maaperässä säilyneitä rakenteita ja jälkiä ihmisen muinaisesta toiminnasta. Muinaisjäännösalueilla muinaisjäännökseen kajoaminen on kiellettyä ilman Museoviraston lupaa. Rakennushanketta suunniteltaessa tulee selvittää lähiympäristön mahdolliset muinaisjäännökset ja hankkeen vaikutus niihin. Tiedot muinaisjäännöksistä löytyvät Museoviraston ylläpitämästä muinaisjäännösrekisteristä (www.kyppi.fi). Kiinteän muinaisjäännöksen ja sen suoja-alueen määrittelee museoviranomainen. Jos rakennuspaikalla tai sen läheisyydessä sijaitsee muinaisjäännös, tulee rakennushankkeeseen ryhtyvän hyvissä ajoin neuvotella museoviranomaisen kanssa maankäyttöä koskevista suunnitelmistaan ja pyytää suunnitelmista alueellisen vastuumuseon lausunto. Ennen rakentamiseen ryhtymistä ja rakentamisen aikana tulee toimia museoviranomaisen määrittelemällä tavalla.

Muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain 1 §:n mukaisesti rauhoitettuja heti löytyessään ilman erillistä suojelupäätöstä. Jos sellaisellakin alueella, josta ei ole tiedossa kiinteitä muinaisjäännöksiä, rakentamisen yhteydessä havaitaan merkkejä mahdollisesta muinaisjäännöksestä, on työt lain mukaan keskeytettävä ja ilmoitettava asiasta museoviranomaiselle (MML 14 §).

Viittaus: Muinaismuistolaki 295/63

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Yleistä 1 § Rakennusjärjestyksen tehtävä ja tavoite. Museon näkemyksen mukaan tavoitteissa on hyvä mainita myös kulttuuriympäristön arvot ja niiden vaaliminen, kestävä kehitys sekä ilmastonmuutoksen torjunta.

Rakennuskohteen rakentaminen 5.1. § Rakennuskohteen sopeutuminen rakennuspaikalle ja ympäristöön. Museo pyytää täydentämään laustetta seuraavasti: Rakennuskohteen tulee muodostaa ympäristöön sopusuhtainen sekä alueen luonto-, maisema- ja *kulttuuri*historialliset arvot huomioon ottava kokonaisuus.

Rakentamisen luvanvaraisuus Rakentamislupaa edellyttävät rakentamislain perusteella (RakL 42 §): Puhuttaessa kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista tai suojelluista rakennuksista on hyvä mainita yhteys alueelliseen vastuumuseoon.

Rakentaminen erityisalueilla 23 § Arvokkaat suojellut ympäristöt ja kohteet. Museo pitää hyvänä asiana, että suojeltuja rakennuksia ja alueita koskevat määritelmät ja määräykset on koottu samaan kappaleeseen. Valtakunnallisten inventointien kohdalla tulee mainita myös vuosiluvut seuraavasti: RKY 2009 sekä VAMA 2021. Puhuttaessa maakunnallisista inventoinneista museo pyytää lisäämään inventointien nimet MARY 2024 ja MaMa 2024.

Museolla ei ole Orimattilan rakennusjärjestyksen ehdotusvaiheeseen muuta huomautettavaa

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
arkeologi	Tomi Kuljukka
rakennustutkija	Satu Taivaskallio
korjausrakentamisen asiantuntija	Anssi Malinen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus